

JOURNALISTILIITON LUOTTAMUSMIESVAALIOHJE

SJL:n työehtosopimuksissa olevien luottamusmiessopimusten tarkoittamat pää- ja osastonluottamusmiesten vaalit seuraavalle kaksivuotiskaudelle (2020 – 2021) on järjestettävä **lokakuun loppuun mennessä**.

Valinnoista on tiedotettava liittoon ja omalle jäsenyhdistykselle **15.11. mennessä**. Ilmoittaminen liittoon tällä [lomakkeella](#).

Vaalit järjestetään kaikissa yrityksissä, jotka ovat jonkun SJL:n ja Medialiiton (ent. VKL) välillä sovitun työehtosopimuksen piirissä. Näitä ovat:

1. Lehdistön työehtosopimus

(sanomalehdet, aikakauslehdet, paikallislehdet, ja uutis- ja kuvatoimistot)

2. Kustannustoimittajien työehtosopimus

Nämä ohjeet eivät koske Yleisradion ja tv-tuotantoyhtiöiden luottamushenkilövalintoja.

1.10.2019	Äänioikeutettuja ovat yrityksessä 1.10. työsuhteessa olevat. Äänioikeutetun jäsenyyden SJL:ssa on oltava voimassa 1.10.	Ehdokasasettelu.
15.10.2019 (esimerkiksi)	Ehdokasasettelulle on varattava aikaa vähintään seitsemän (7) päivää. Jos ehdokkaita on useita, äänestys voidaan aloittaa aikaisintaan seitsemän (7) päivää ehdokasasettelun päättymisen jälkeen.	Ehdokasasettelu päättyy. Järjestetään vaalit.
30.10.2019	Vaali on toimitettava lokakuun aikana, mikäli liiton kanssa ei erikseen muuta sovita.	Pidetään vaalit, minkä jälkeen julistetaan vaalitulokset.
15.11.2019	Valinnoista on tiedotettava liittoon ja omalle jäsenyhdistykselle 15.11. mennessä. Ilmoitus valituista on tehtävä siinäkin tapauksessa, että entinen pääluottamusmies on valittu uudelleen.	Onnitellaan valittuja luottamushenkilöitä hienosta työpanoksesta jäsenten edunvalvonnan puolesta, toivotaan voimia ja ollaan hänen tukenaan myötä- ja vastoinikäymisissä.
15.12.2019	Jos äänioikeutettu SJL:n jäsen katsoo, että vaalissa on menetelty virheellisesti	

	ti, hän voi jättää kirjallisen valituksen asiasta SJL:n hallitukselle. Valitus on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa vaalin tuloksen julistamisesta.	
--	--	--

YHDISTYKSET VALVOVAT, ETTÄ OSASTOT VALITSEVAT

Yhdistysten tehtävä on valvoa, että luottamusmiehet valitaan kaikissa toimituksissa/yrityksissä, joissa työskentelee **vähintään kolme SJL:n jäsentä**.

Liitto on lähettänyt nämä ohjeet sähköpostitse niihin toimituksiin (osastolle ja/tai pääluottamusmiehelle), joissa tänä vuonna on ollut pääluottamusmies tai yhteyshenkilö.

Yhdistyksiä pyydetään välittämään ohjeet uusille toimituksille ja niille toimituksille, jotka ovat laajentuneet vuoden aikana valintarajaan (vähintään kolme SJL:n jäsentä).

PERUSTA TYÖEHTOSOPIMUKSEN LUOTTAMUSMIESSOPIMUKSESSA

Luottamusmiesvaalista ja valitun pää- tai osaston luottamusmiehen oikeuksista ja velvollisuuksista on sovittu SJL:n ja Medialiiton välisellä Luottamusmiessopimuksella (lehdistön ja kustannustoimittajien työehtosopimuksen luku 10). Sopimus, kuten työehtosopimuksen muukin sisältö, on luettavissa SJL:n verkkosivuilta (www.journalistiliitto.fi).

Sopimus kannattaa kerrata ennen vaalia, vaikka itse vaalista on kysymys vain 2-3 §:ssä.

MITÄ VALITAAN?

Pääluottamusmies

Kuhunkin yritykseen valitaan **pääluottamusmies**. Pääluottamusmiehelle valitaan myös **varaluottamusmies**.

Yrityksillä tarkoitetaan luottamusmiessopimuksessa erillisiä yhtiöitä, pääasiassa osakeyhtiöitä.

Osaston luottamusmies

Osaston luottamusmiehiä voidaan valita saman yhtiön sisällä erillisiin toimintayksiköihin, esim. eri lehtiin, eri toimituksiin, eri paikkakunnilla tai muuten päätoimipaikasta erillään oleviin toimituksiin jne. Osaston luottamusmies ei siis tarkoita toimitusosaston vaan yrityksen yksikön luottamusmiestä.

Siitä, että osaston luottamusmies valitaan, on **sovittava etukäteen** työnantajan kanssa. Vain näin valinta ja sitä myötä valitun oikeudet tulevat luottamusmiessopimuksen tarkoittamalla tavalla voimaan. Toimitusosasto ei siis yksipuolisesti voi päättää valita pää-

luottamusmiehen avuksi osastojen luottamusmiehiä, vaikka se esimerkiksi toimituksen suuren koon takia olisi tarpeellista.

Niissä yrityksissä, joissa ei ennestään ole osaston luottamusmiestä/miehiä, vaikka tarvetta olisi, toimitusosaston on syytä aloittaa asiasta paikalliset neuvottelut.

Yhteyshenkilö

Jos yrityksessä ei ole pääluottamusmiestä tai osaston luottamusmiestä, voidaan tiedonkulun varmistamiseksi valita **yhteyshenkilö**.

Yhteyshenkilöllä ei ole luottamusmiessopimuksen mukaisia oikeuksia, mutta hän voi käytännössä edustaa työpaikan SJL:n jäseniä. Tämä on tärkeää varsinkin, jos työpaikalla ei ole omaa SJL:n toimitusosastoa. Yhteyshenkilöt saavat SJL:n luottamusmiespostin ja he voivat soveltuvin osin osallistua SJL:n järjestämään luottamushenkilökoulutukseen.

KONSERNIN LUOTTAMUSHENKILÖT

Konserneissa vähintäänkin jokaiseen erilliseen yhtiöön valitaan pääluottamusmies.

SJL suosittelee, että konserneihin pitäisi muodostaa tarkoituksenmukaisella tavalla toimiva luottamusmiesverkko. Jos samassa yhtiössä toimiville eri yksiköille ei voida valita omia pääluottamusmiehiä, tulisi pyrkiä sopimaan tarkoituksenmukaisesta järjestelystä osastonluottamusmiehineen. Ainakin yhteyshenkilö on syytä valita jokaiseen erilliseen toimintayksikköön.

KENELLÄ ON ÄÄNIOIKEUS?

Äänioikeus luottamusmiesvaalissa on käytännössä kaikilla yritykseen **työsuhteessa olevilla SJL:n jäsenillä, joihin sovelletaan työehtosopimusta**.

*Työehtosopimuksen **soveltamisalaan eivät kuulu** sellaiset päätoimittajat tai vastaavat toimituksen esimiehet, joiden työsopimuksen mukaisena tehtävänä on työnantajan edustajana vastuullisesti hoitaa alaistensa toimihenkilöiden työehtoihin liittyviä kysymyksiä. Tällaisessa asemassa ei ole henkilö, joka hoitaa pelkästään käytännön työjohtoon liittyviä tehtäviä.* (Työehtosopimus 1 luku 1.1. Sopimuksen soveltamisala)

Sekä työsuhteen voimassaolon että jäsenyyden kannalta ratkaiseva päivä on **lokakuun ensimmäinen**.

Äänioikeutettuja ovat yrityksessä 1.10. työsuhteessa olevat työntekijät työsuhteen muodosta tai kestosta riippumatta. Äänioikeutettuja ovat myös sairauslomalla sekä äitiys-, hoito-, vuorottelu- tai opintovapaalla olevat sekä asevelvollisuuttaan suorittavat, joiden työsuhde jatkuu.

Äänioikeutta ei ole yrityksestä eläkkeellä olevilla tai freelancereilla, koska he eivät ole työsuhteessa yritykseen.

Äänioikeutetun jäsenyyden Suomen Journalistiliitossa on oltava voimassa 1.10.

Jos liittymis- tai eroamispäivistä tai ylipäänsä jäsenyydestä on epäselvyyttä, asian voi tarkistaa liiton toimistosta. Jäsenmaksuperinnän voimassa olon voi valtakirjaperinnän piirissä olevien osalta tarkistaa myös oman yrityksen palkkakonttorista.

Käytännössä äänioikeutettujen luettelo on laadittava kirjallisena silloin, jos ehdokkaita on useita ja valinta ratkaistaan vaalilla.

KUKA ON VAALIKELPOINEN?

Pääluottamusmieheksi ehdolla olevan tulee olla työehtosopimuksen soveltamisalalla toimiva SJL:n jäsen, joka on ollut yrityksen palveluksessa vähintään vuoden.

Ellei ketään yhden vuoden ajan yrityksen palveluksessa ollut henkilöä ole, voidaan luottamusmieheksi valita lyhemmänkin ajan palveluksessa ollut ehdot muuten täyttävä henkilö.

TIETOA JA MAHDOLLISUUS OSALLISTUA KAIKILLE

Vaalitoimitsijat ja vaalin käytännön järjestäminen

Toimitusosaston on hyvissä ajoin päätettävä, miten ja milloin vaali toimitetaan. Vaali on toimitettava **lokakuun aikana**, mikäli liiton kanssa ei erikseen muuta sovita.

Käytännön tehtäviä hoitamaan on aiheellista valita tarpeellinen määrä vaalitoimitsijoita. Heidän vastuullaan on huolehtia, että ehdokasasettelu, äänestys, äänten lasku ja tuloksen ilmoittaminen sujuvat asianmukaisesti.

Äänestysaikoja ja –paikkoja on järjestettävä niin, ettei osallistuminen kaadu etäisyyksiin tai hankaliin työaikoihin. Tarvittaessa vaali voi jatkua useana päivänä. Etäällä keskustoituksesta työskenteleville äänioikeutetuille voidaan järjestää mahdollisuus postiäänestykseen.

Vaalitoimitus konsernissa

Konsernin yhteisen pääluottamusmiehen valitsevat kaikki ao. konsernissa työskentelevät äänioikeutetut yhdessä. Osastonluottamusmiehen kukin toimitus valitsee itselleen itse.

Konsernikohtaisessa vaalissa on syytä olla vaalitoimitsija jokaisessa vaaliin osallistuvassa yksikössä. Vaalitoimitsijoiden yhteistyö ja asioiden huolellinen valmistelu etukäteen on erittäin tärkeää.

Mikäli konsernin pääluottamusmieheksi on useita ehdotuksia, vaali käydään samanaikaisesti kaikissa toimituksissa.

Tiedotus ja ehdokasasettelu

Ehdokasasettelu takaa sen, että kaikki äänioikeutetut tietävät hyvissä ajoin ennen mahdollista äänestystä, kuka on ehdolla.

Tieto ehdokasasettelun alkamisesta ja sen päättymisestä, ehdokkaista ja vaaliajankohdasta on pyrittävä saattamaan kaikkien äänioikeutettujen ulottuville esim. henkilökohtaisella sähköpostilla. Osasto voi päättää tarkoituksenmukaisesta tavasta tiedottaa.

Ehdokasasettelulle on varattava aikaa vähintään seitsemän (7) päivää.

Jos ehdokkaita on useita, **äänestys voidaan aloittaa aikaisintaan seitsemän (7) päivää ehdokasasettelun päättymisen jälkeen.**

MILLOIN TARVITAAN ÄÄNESTYS?

Jos ehdokkaita on vain yksi, äänestystä ei tarvita.

Ehdokasasettelun avulla voidaan keventää vaalimenettelyä, jos työpaikalla jo ennalta vallitsee yhteisymmärrys valinnoista. Jos ehdokasasettelussa on tullut vain yksi ehdokas ao. tehtävään, varsinaista äänestystä ei tarvita.

Osaston hallitus toteaa ehdokasasettelun tuloksen ja toteaa ainoan ehdokkaan tulleen valituksi pääluottamusmieheksi. Jos osastolla ei ole hallitusta, tuloksen toteavat vaali-toimitsijat.

Jos ehdokkaita on useampia, käydään vaali suljettuna lippuäänestyksenä.

Ns. sopuvaalia tai avointa äänestystä SJL ei hyväksy.

Jos ehdokkaita ei ole lainkaan, käydään suljettu lippuäänestys

Mikäli määräaikaan mennessä ei ole asetettu yhtään vaalikelpoista ehdokasta, suljetussa lippuäänestyksessä voidaan äänestää ketä tahansa vaalikelpoista jäsentä.

Varapääluottamusmiehen valintatapa on toimitusosaston päätettävissä.

Toimitusosaston on jo vaalin toteuttamista suunniteltaessa päätettävä, **miten varapääluottamusmies valitaan**. Menettelystä on päätettävä etukäteen, jo ennen ehdokasasettelun alkua.

Mahdollisuuksia on useita, esimerkiksi

- Ehdokasasettelussa pyydetään erikseen ehdokkaita varapääluottamusmieheksi. Jos siinä esitetään vain yhtä henkilöä, hänen valintansa todetaan samoin kuin pääluottamusmiehenkin valinta.
- Jos ehdokkaita sekä pääluottamusmieheksi että varapääluottamusmieheksi on enemmän kuin yksi, vaalit käydään samanaikaisesti erillisinä vaaleina. Tällöin on varmistettava esim. erivärisin äänestyslipuoin, että äänestäjät tietävät kummasta vaalista on kysymys.
- Ehdokasasettelussa ei erikseen pyydetä ehdokkaita varapääluottamusmieheksi, vaan tehtävään valitaan pääluottamusmiehen vaalissa toiseksi eniten ääniä saanut.
- Varapääluottamusmiehen vaaliin ryhdytään vasta, kun pääluottamusmiehen vaalin tulos on ratkennut

VAALIT JA ÄÄNTENLASKU

Vaali on toimitettava suljettuna lippuäänestyksenä ja niin että vaalisalaisuus säilyy.

Heti vaalin päätyttyä lasketaan äänet. Valituksi tulee eniten ääniä saanut ehdokas. Äänen mennessä tasan ratkaisee arpa.

Vaalitoimituksen kulusta pidetään vaalipöytäkirjaa. Sen malli löytyy esim. liiton verkkosivuilta.

Vaalin tuloksen vahvistaa toimitusosaston hallitus tai sen puuttuessa vaalitoimitsijoiden kokous.

Toimitusosasto säilyttää vaalipöytäkirjan, äänestysliput yms. viralliset paperit vähintään kolmen kuukauden ajan siltä varalta, että vaali myöhemmin asetettaisiin kyseenalaiseksi. Paperit voidaan jättää myös esim. yhdistyksen säilytettäväksi.

VALINNASTA ON ILMOITETTAVA – MYÖS JOS ENTINEN JATKAA

Valinnoista (pääluottamusmies ja varamies, osaston luottamusmiehet ja varamiehet, yhteyshenkilöt, myös työsuojeluvaltuutettu varahenkilöineen) on ilmoitettava välittömästi **sekä liittoon että omaan jäsenyhdistykseen.**

Ilmoituksen liittoon voi tehdä liiton nettisivuilla olevalla sähköisellä lomakkeella tai samat tiedot sisältävällä sähköpostiviestillä. Yhdistykset ohjeistavat osastoja omista menettelyistään.

Ilmoitusten on oltava perillä 15.11. mennessä.

Ilmoitus valituista on tehtävä siinäkin tapauksessa, että entinen pääluottamusmies on valittu uudelleen. Liitto ilmoittaa työehtosopimuksen mukaisesti kirjallisesti työnantajalle valituista luottamusmiehistä. Vasta liiton ilmoitus tekee luottamusmiehen asemasta virallisen.

VAALISTA VALITTAMINEN

Jos äänioikeutettu SJL:n jäsen katsoo, että vaalissa on menetelty virheellisesti, hän voi jättää kirjallisen valituksen asiasta SJL:n hallitukselle. Valitus on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa vaalin tuloksen julistamisesta.

Liiton hallitus voi määrätä toimitettavaksi uuden vaalin, jos havaitsee, että luottamusmiessopimuksen määräyksistä tai annetuista ohjeista on olennaisesti poikettu.

PÄÄLUOTTAMUSMIEHEN EROAMINEN

Jos pääluottamusmies toimikauden aikana kieltäytyy tai eroaa tehtävästä, kuolee tai siirtyy pois työehtosopimuksen soveltamisalalta, siirtyy varamies ilman eri vaalia pääluottamusmieheksi.

Uusi varamies valitaan tällöin toimitusosaston päättämällä tavalla, kuten pääluottamus-
miesvaalinkin yhteydessä.

LUOTTAMUSMIES- JA TYÖSUOJELUVAALIN YHDISTÄMINEN

Työsuojeluvaltuutettujen valinta noudattaa samaa kaksivuotisrytmiä kuin luottamus-
miesvalinnat. Niissä toimituksissa, joissa valitaan toimituksellisen henkilöstön oma työ-
suojeluvaltuutettu, työsuojeluvaali voidaan järjestää yhdessä luottamusmiesvaalien
kanssa lokakuun aikana.

*Toimituksellinen henkilöstö voi valita oman työsuojeluvaltuutetun edellyt-
täen, että toimituksellisia toimihenkilöitä on työpaikalla **vähintään kym-
menen** ja että **paikallisesti on yhteisesti todettu** toimituksen olevan työ-
suojelullisten näkökohtien ja lain tarkoittaman yhteistoiminnan kannalta
tarkoituksenmukainen kokonaisuus. (Työehtosopimuksen 15. luku Työsuojelu toimituksissa)*

Ne toimitukset, joissa toimitus ei valitse omaa työsuojeluvaltuutettua, osallistuvat työ-
suojeluvaaliin yhdessä yrityksen muun henkilöstön kanssa marras-joulukuussa.

Vaaleja yhdistettäessä on otettava huomioon mm. erilaiset äänioikeusperusteet. Työsuojeluvaalissa on äänioikeus ja vaalikelpoisuus järjestäytymisestä riippumatta jokaisella vaalipäivänä työsuhteessa olevalla. Luottamusmiesvaalissa äänioikeutettuja ovat ainoastaan SJL:n jäsenet.

Toimitusten omissa työsuojeluvaaaleissa voidaan noudattaa pääluottamusmiesvaalin ohjeita.

LISÄÄ OHJEITA

SJL:n verkkosivuilla: <http://www.journalistiliitto.fi/edunvalvonta/luottamusmies/>

palvelujohtaja Simon Huldén puh. 040 719 3328, simon.hulden@journalistiliitto.fi

jasenasiat@journalistiliitto.fi